

BOEKENWIJSHEID

Bibliofiel **Marcel Grauls** tipt elke week een boek waar u slimmer van wordt.

Marcel Grauls

Lucy's arme brein kan wereldellende niet aan

Vrolijke titel bij ernstig onderwerp?

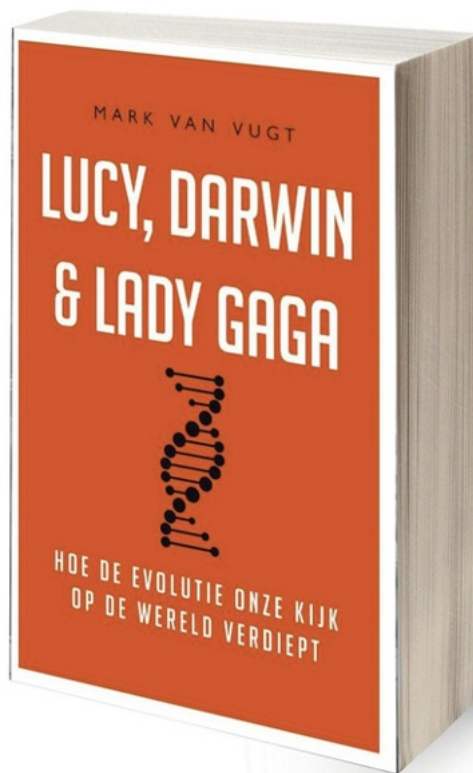
Mark van Vugt is een evolutionair psycholoog, wat wil zeggen dat hij de psychologische aspecten van de menselijke geest en van het menselijk gedrag vanuit het oogpunt van de evolutietheorie probeert te verklaren. Vandaar die Lucy in de titel, de bijnaam van het vrouwelijk skelet, 3,2 miljoen jaar oud, dat bijna vijftig jaar geleden nabij de hoofdstad van Ethiopië werd ontdekt. (En zich nu in het nationaal museum aldaar bevindt vlakbij de kippengenoombroeken van Koen Vanmechelen). Dan zijn we in de tijd van de jager-verzamelaars, die bijna 99 procent van de menselijke evolutie omvat.

Vandaar Darwin in de titel, de man die de evolutietheorie ontwikkelde en Lady Gaga, de zangeres en actrice die het vandaag opneemt voor de lhbt-beweging, waar de evolutionaire psychologen niet echt blij mee weten. Van Vugt: "Door de Darwinbril bekeken zou een seksuele geaardheid die het krijgen van kinderen in de weg staat, allang uit de populatie moeten zijn verdwenen. Achteraan geeft hij vijf van de meest gangbare wetenschappelijke verklaringen voor het ontstaan van de homoseksualiteit bij de mens.

Waar gaat dit boek over?

Eigenlijk over alle conflictueuze onderwerpen die dagelijks in de krant staan, zowel de coronacrisis als de financiële crisis, stress, de toegenomen vatbaarheid voor depressies, internetverslaving, zwaarlijvigheid, klimaatverandering, globalise-

→ Mark van Vugt, *Lucy, Darwin & Lady Gaga, Hoe de evolutie onze kijk op de wereld verdiept*, Levboeken, uitg. Bruna, met Woordenlijst, 280 blz., 20,99 euro, e-boek: 11,99 euro.

ring en milieuverandering, noem maar op. En dan valt vaak het woord *mismatch*, het niet op elkaar afgestemd zijn van mens en probleem.

Voor de evolutionaire psychologen verschillen de mensen van nu niet zoveel van de jagers-verzamelaars van enkele miljoenen jaren geleden. Van Vugt vertelt hoe ons oerbrein - "die bloemkool van ongeveer 1,5 kilo in ons hoofd" -, nog altijd doorwerkt in de beslissingen die we nemen in onze huidige rollen van politici, managers, werknemers, burgers, levenspartners, vaders en moeders. Van Vugt doceert aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Hij heeft in 1996 gedoctoreerd in Maastricht en schrijft al vele jaren kleine essays voor verschillende Nederlandse dagbladen. Je voelt in deze keuze van zestig stukken de aanwezigheid van de jonge mensen die hij opleidt en de

wind van de actualiteit van de kranten, het nieuws. Deze evolutionaire kijk is een jonge tak in de psychologie en ook dat geeft animo.

Hoe zijn die stukken geordend?

In tien instincten. Overlevingsinstincten bijvoorbeeld. Waarin een artikel zit met de titel 'Niet vaccineren is moreel verwerpelijk' of 'We moeten banger zijn voor sigaretten dan voor aardbevingen' en 'Evolutionair gezien is zelfdoding een raadsel'.

Of tribale instincten, met onderwerpen als 'Een complottheorie is zo verzonnen', 'Culturen botsen, tot ze uiteindelijk mengen', 'Confronteer de potentiële jihadist met nuance' of 'Welke functie hebben religieuze taboes?'

Van Vugt gaat ook de vraagtekens bij zijn eigen vak niet uit de weg ('Een nieuwe wetenschap wekt argwaan'). Interessant is hij altijd: 'De vijf meest voorkomende mythes over onze hersenen'. Of onder de titel 'Maak gebruik van kennis over het kinderbrein' zit een tekst met de zin: *De lesmethoden op de school van mijn zoon lijken redelijk veel op die uit mijn eigen schoolverleden. Dat is vreemd, want de wetenschappelijke kennis over hoe kinderen leren is enorm gegroeid.*

Sport?

'De psycholoog weet hoe de nieuwe Cruijff denkt'. (Van Vugt is een 'gemankeerde' linksbuiten.) 'Waar blijft die nieuwe Cruijff?' is een ander verhaal. 'Van Gaal is pure wetenschap', kan ook. De vermaarde trainer lijkt wel opgeleid door Van Vugt zelf. Het beste team wint, niet de beste individuen. Van Vugt verwijst ook naar het *play lefty*-fenomeen. Doe iets aparts met de linksbenigen (Maradona, Messi). In de evolutionaire psychologie wordt links een niche-strategie. De rol van de voetbalkleuren? Aan Lucy en Darwin kun je alles vragen.

Onderaan elk stuk staat nog een leestip en achteraan in het boek zit een woordenlijst van vijf bladzijden. Zo weten we wat het Queen-Bee-effect is. Een verrassende, verruimende kijk op de geblokkeerde kwesties in dit leven. (mag)

BREINBREKERS

2	8	3	4	6	5	6	1	2
3	6	2	2	7	9	6	4	7
4	2	2	3	5	8	8	8	7
7	7	5	5	2	4	9	8	1
8	6	1	7	6	5	2	2	4
1	2	1	9	1	8	3	5	9
5	3	9	5	8	6	8	7	5
6	5	3	8	4	6	1	3	9
6	4	8	5	6	2	7	7	3

Hitori

Maak sommige vakjes zwart, zodat er in geen enkele rij of kolom twee of meer dezelfde getallen staan. Zwarte vakjes mogen elkaar horizontaal of verticaal niet raken, wel diagonaal. Het is niet toegestaan dat een keten van zwarte vakjes een deel van het rooster afsluit.

	1				1		0	
								1
0	0						0	0
		1		0				
1								
			1					
			1			0	0	
0	0							1
			0				1	0
0				1				

Binaire puzzel

In elk vakje komt een 0 of een 1, en elke rij en kolom bevat evenveel nullen als enen. Nergens komen er meer dan 2 nullen of enen naast of onder elkaar te staan. Alle rijen zijn onderling verschillend, en hetzelfde geldt voor alle kolommen.

9+		5+		40x		56x		29+
240x		18x						
1-			15+		7+			
	175x	12+						
			8+	4+		11+		
24x		12+		15+			10x	
				26+	18x	11+		
4+								

K-doku

Plaats (net als bij een sudoku) de cijfers 1 t/m 8 zodanig dat ze op elke rij en in iedere kolom éénmaal voorkomen. De cijfers in een vet omrand vak hebben de som volgens een van de vier bewerkingen (+, -, x, ÷). Binnen een vet omrand vak mag een cijfer meermalen